

Dr Adrianna Szczechowicz-Raś

Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie

ORCID: 0000-0001-6598-2103

e-mail: adrianna.szczechowicz@uwm.edu.pl

Glosa do wyroku Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Białymstoku z dnia 14 lipca 2022 r., II SA/Bk 290/22

Commentary on the Judgment of the Provincial Administrative Court in Białystok of 14 July 2022, II SA/Bk 290/22

Streszczenie

Komentowany wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Białymstoku dotyczy kwestii przyznania świadczenia pielęgnacyjnego osobie z kręgu podmiotów uprawnionych, w sytuacji gdy inna osoba uprawniona legitymuje się umową o dożywocie zawartą z osobą wymagającą opieki. WSA w Białymstoku dokonał analizy charakteru prawnego umowy dożywocia i jego ewentualnego wpływu na możliwość przyznania świadczenia pielęgnacyjnego. Zgodnie z art. 17 u.ś.r. nie ma znaczenia, czy osoba sprawująca opiekę jest związana z osobą jej wymagającą jakąkolwiek umową cywilnoprawną, w tym umową o dożywocie, lecz to, czy należy ona do katalogu osób uprawnionych do świadczenia pielęgnacyjnego, zawartego w art. 17 ust. 1 lub 1a u.ś.r. Według autorki na aprobatę zasługuje pogląd przedstawiony w głosowanym orzeczeniu, że zawarcie umowy o dożywocie między jedną z osób wymienionych w art. 17 ust. 1 pkt 4 ustawy o świadczeniach rodzinnych a osobą wymagającą opieki, nie ma wpływu na ocenę spełnienia przez inną z tych osób przesłanek uprawniających do świadczenia pielęgnacyjnego.

Słowa kluczowe

świadczenie pielęgnacyjne; umowa o dożywocie; osoba niepełnosprawna; osoba wymagająca opieki

JEL: K31

Teza głosowanego wyroku WSA w Białymstoku brzmi: „Zawarcie umowy o dożywocie między jedną z osób wymienionych w art. 17 ust. 1 pkt 4 ustawy o świadczeniach rodzinnych (tekst jedn. Dz.U. z 2024 r., poz. 323.)¹, a osobą wymagającą opieki, nie ma wpływu na ocenę spełnienia przez inną z tych osób, przesłanek

Summary

The commented judgment of the Provincial Administrative Court in Białystok concerns the issue of granting caregiver allowance to a person from the circle of authorized entities in a situation where another authorized person presents a life estate agreement concluded with a person requiring care. The Provincial Administrative Court in Białystok analyzed the legal nature of the life estate agreement and its possible impact on the possibility of granting caregiver allowance. According to Article 17 of the Act on Family Benefits, it does not matter if the person providing care is bound with the person requiring it by any civil law contract, including a life estate agreement, but whether it belongs to the catalog of persons entitled to the caregiver allowance specified in Article 17 section 1 or 1a of the Act on Family Benefits. According to the author, the presented view deserves approval in the voted judgment that the conclusion of a life estate agreement between one of the persons mentioned in Art. 17 section 1 point 4 of the Act on Family Benefits and the person requiring care does not influence the assessment of meeting the conditions entitling to the caregiver allowance by another of these persons.

Key words

caregiver allowance; life estate agreement; disabled person; person requiring care

uprawniających do świadczenia pielęgnacyjnego” (wyrok WSA w Białymstoku z 14 lipca 2022 r., II SA/Bk 290/22, LEX nr 3369732).

1. W głosowanym wyroku WSA w Białymstoku rozpatrywał sprawę, w której stan faktyczny przedstawiał się następująco. Wnioskodawczyni sprawowała stałą opiekę nad matką, która legitymowała się orzeczeniem

o znacznym stopniu niepełnosprawności. Skarżąca posiadała również siostrę i brata, którzy jedynie odwiedzali matkę i nie uczestniczyli w sprawowaniu nad nią opieki. Na mocy umowy dożywocia matka i jej zmarły mąż przenieśli na brata wnioskodawczyni własność zabudowanego gospodarstwa rolnego w zamian za ustanowienie na ich rzecz służebności mieszkania polegającej na prawie do bezpłatnego i dożywotniego korzystania z dwóch pokoi od południowo-wschodniej strony domu, wspólnie z kuchnią, łazienką i wejściem. Ponadto brat wnioskodawczyni zobowiązał się dostarczać rodzicom żywienia, ubrania, światła i opału, zapewnienia im odpowiedniej pomocy i pielęgnowania w chorobie oraz sprawienia im własnym kosztem pogrzebów odpowiadających zwyczajom miejscowym. Brat wnioskodawczyni nie sprawuje nad matką stałej opieki ze względu na codzienne obowiązki związane z prowadzonym gospodarstwem rolnym. Zapewnia on jednak opał, pokrywa koszty rachunków bieżących oraz żywienia. Wnioskodawczyni złożyła oświadczenie, że jej matka nie chce wystąpić z powództwem do sądu o zmianę świadczenia dożywotniego na rentę.

2. Samorządowe Kolegium Odwoławcze (SKO) utrzymało w mocy decyzję o odmowie przyznania wnioskodawczyni prawa do świadczenia pielęgnacyjnego w celu sprawowania opieki nad niepełnosprawną matką. Zdaniem organu odwoławczego przesłanką negatywną przyznania świadczenia pielęgnacyjnego jest zawarcie umowy o dożywocie z niepełnosprawnym członkiem rodziny. SKO uznało, mając na względzie treść postanowień umowy, że brat wnioskodawczyni mógłby wystąpić o przyznanie świadczenia pielęgnacyjnego, gdyż to na nim ciąży obecnie obowiązek zapewnienia matce opieki w chorobie. Jeśli zaś nie może wywiązać się z przyjętych na siebie zobowiązań, powinien rozważyć inne formy pomocy, np. zatrudnienie opiekunki, rozwiązanie umowy o dożywocie lub może zażądać zmiany dożywocia na dożywotnią rentę. Organ odwoławczy podkreślił, że podstawową funkcją umowy dożywocia jest funkcja alimentacyjna, zaś państwo nie może finansować opieki nad jego matką.

3. Nie stanowi okoliczności spornej ani też nie budził wątpliwości organów pomocowych oraz Sądu fakt sprawowania przez skarżącą stałej, długotrwałej opieki nad niepełnosprawną w stopniu znacznym matką. Podkreślić należy, że brat wnioskodawczyni nie mógłby wystąpić o przyznanie świadczenia pielęgnacyjnego, gdyż opieka nad niepełnosprawnym członkiem rodziny musi być sprawowana osobiście. Istotnym jest kto faktycznie taką opiekę sprawuje. Wnioskodawczyni – córka osoby niepełnosprawnej wymagającej stałej lub długotrwałej opieki – jest osobą, na której ciąży obowiązek alimentacyjny. Obowiązek alimentacyjny względem niepełnosprawnej matki obciąża także rodzeństwo skarżącej, bowiem są oni krewnymi w tym samym stopniu.

W sytuacji, gdy osoba ubiegająca się o świadczenie pielęgnacyjne ma jeszcze inne dzieci, na których ciąży w równym stopniu obowiązek alimentacyjny, nie jest rolą organów administracji rozstrzygnięcie, kto winien

sprawować opiekę nad osobą niepełnosprawną, gdyż o tym decyduje sama rodzina. Komu z uprawnionych w pierwszej kolejności dzieci podopiecznego przysługuje prawo do skutecznego ubiegania się o świadczenie pielęgnacyjne zależy od tego, kto faktycznie sprawuje opiekę nad niepełnosprawnym członkiem rodziny. Należy podkreślić wyrażony w ostatnim czasie w judykaturze pogląd, zgodnie z którym, przepis art. 17 ust. 1 u.ś.r. nie określa konkretnej osoby, która spośród osób będących w tym samym stopniu pokrewieństwa względem osoby niepełnosprawnej, winna sprawować opiekę nad nią i jakimi kryteriami należy się kierować przy wskazaniu takiej osoby. W takiej sytuacji rozstrzygnięcie tej kwestii należy pozostawić samej rodzinie (wyrok WSA w Gliwicach z 20 grudnia 2023 r., II SA/GI 1571/23, LEX nr 3649425).

Przepis art. 17 ust. 5 u.ś.r. wymienia enumeratywnie przesłanki negatywne, których zaistnienie powoduje, że świadczenie pielęgnacyjne nie przysługuje. Wśród tych przesłanek ustawodawca nie wskazał sytuacji, w której osoba ubiegająca się o to prawo ma jeszcze inne rodzeństwo. Nie można w drodze wykładni rozszerzającej formułować dodatkowych przesłanek przesadzających o braku podstaw do przyznania świadczenia pielęgnacyjnego, które nie zostały wprost wyrażone przez ustawodawcę. W orzecnictwie podkreśla się, że w sytuacji, gdy opieki podejmuje się jeden z członków rodziny, który należy do kręgu podmiotów uprawnionych do świadczenia pielęgnacyjnego, brak jest podstaw do odmowy przyznania świadczenia z uwagi na istnienie innych osób, które mogłyby świadczyć pomoc osobie niepełnosprawnej (wyrok WSA w Rzeszowie z 22 czerwca 2022 r., II SA/Rz 675/22, Lex nr 3357446; wyrok WSA w Kielcach z 17 stycznia 2024 r., II SA/Ke 712/23, LEX nr 3662628; wyrok WSA w Lublinie z 18 kwietnia 2023 r., II SA/Lu 93/23, LEX nr 3600138; wyrok WSA we Wrocławiu z 28 czerwca 2023 r., IV SA/Wr 45/23, LEX nr 3587192; wyrok WSA w Gdańsku z 21 lutego 2024 r., II SA/Gd 841/23, LEX nr 3692247). Ustawodawca takiego wymogu nie przewidział w stosunku do osób należących do tej samej grupy alimentacyjnej. Wymóg ten dotyczy jedynie osób z różnych grup alimentacyjnych. W stosunku do pozostałych sytuacji znajdują zastosowanie ogólne zasady i przesłanki przyznawania tego świadczenia, a wśród nich przesłanka faktycznego sprawowania opieki. Zatem w sytuacji, gdy jedno z rodzeństwa, które w rzeczywistości sprawuje pełną opiekę nad rodzicem i ubiega się o świadczenie pielęgnacyjne, nie ma podstaw do pozbawiania go tego prawa z tego powodu, że żyją inne dzieci, które również taki obowiązek alimentacyjny mogą wypełniać, ale nie zwróciły się o przyznanie świadczenia pielęgnacyjnego (wyrok NSA z 28 stycznia 2022 r., I OSK 925/21, LEX nr 3349701).

4. Zgodnie z art. 908 § 1 k.c. istotą umowy o dożywocie jest zobowiązanie się nabywcy nieruchomości do zapewnienia jej zbywcy dożywotniego utrzymania w zamian za przeniesienie własności nieruchomości. Uprawnienia dożywotnika mogą zostać wskazane przez strony w umowie. W braku szczegółowych postanowień

w tym zakresie, zakres uprawnień wyznacza art. 908 k.c., zgodnie z którym zobowiązany winien: przyjąć zbywcę nieruchomości jako domownika, dostarczać mu wyżywienia, ubrania, mieszkania, światła i opału, zapewnić mu odpowiednią pomoc i pielęgnować w chorobie oraz sprawić mu własnym kosztem pogrzeb odpowiadający zwyczajom miejscowym. Do treści prawa dożywocia mogą również należeć służebności osobiste, w tym służebność mieszkania (art. 908 § 2 k.c.), jak ma to miejsce w przedmiotowej sprawie.

W doktrynie i orzecznictwie podkreśla się, że zakres obowiązków nabywców nieruchomości, określony w umowie o dożywocie, powinien być taki, aby dożywotnik nie musiał poszukiwać środków utrzymania dodatkowo gdzie indziej (wyrok SN z 9 maja 2008 r., III CSK 359/07, LEX nr 453125; Niezbecka, 2014).

Świadczenia nabywcy określone w umowie o dożywocie nie mogą udaremniać osiągnięcia jej alimentacyjnego celu, polegającego na zapewnieniu rzeczywistej możliwości zaspokojenia całości lub części potrzeb dożywotnika (Lackoroński, 2016, s. 27; Tomczyk, 2020, s. 121–122). Jak wskazuje Lackoroński (2023) w formule prawa dożywocia mieści się zapewnienie dożywotniego utrzymania w jakikolwiek sposób, czy to poprzez spełnianie świadczenia pieniężnego lub niepieniężnego, czy poprzez pokrywanie kosztów opieki nad dożywotnikiem, czy też poprzez sprawowanie osobistej opieki nad jego osobą.

Jedną z podstawowych przesłanek uprawniających do uzyskania świadczenia pielęgnacyjnego jest stała i osobista opieka, ubiegającego się o przyznanie świadczenia nad osobą niepełnosprawną. Pod pojęciem „sprawowania opieki”, użytym w art. 17 ust. 1 u.s.r., należy rozumieć zapewnienie zaspokojenia normalnych, codziennych potrzeb osoby niepełnosprawnej zapewnienie jej egzystencji, której bez pomocy osób trzecich nie jest w stanie sobie sama zapewnić. Jak podkreśla się w orzecznictwie, opieka nad chorym bliskim musi spełniać przede wszystkim cechę stałości lub długotrwałości. Warunku „stałej” opieki, nie można jednak rozumieć jako wykonywania opieki nieustannie i przez 24 godziny na dobę, lecz ma to być stała, w sensie trwałości, a ciągła w sensie rozciągłości w czasie, opieka nad niepełnosprawną osobą, której zakres wyznaczony jest niepełnosprawnością osoby wymagającej opieki. W zakres opieki wchodzi zarówno czynności opiekuńcze związane z obsługą chorego, jak i prowadzenie gospodarstwa domowego, gdyż osoba ze znacznym stopniem niepełnosprawności, nie może – co do zasady – sama wykonywać tych czynności, a są one niezbędne do codziennego funkcjonowania (wyrok WSA w Bydgoszczy z 17 stycznia 2024 r., II SA/Bd 1124/23, LEX nr 3665644; wyrok WSA w Gdańsku z 17 stycznia 2024 r., II SA/Gd 695/23, LEX nr 3665777; wyrok WSA w Gliwicach z 12 stycznia 2024 r., II SA/Gl 1555/23, LEX nr 3665606; wyrok WSA w Gdańsku z 10 stycznia 2024 r., II SA/Gd 574/23, LEX nr 3664375; Wyrok WSA w Lublinie z 28 grudnia 2023 r., II SA/Lu 973/23, LEX nr 3653164; Wyrok WSA w Gliwicach z 21 grudnia 2023 r.,

II SA/Gl 1391/23, LEX nr 3653256). Z powyższego wynika, że zakres „sprawowania opieki” w rozumieniu art. 17 ust. 1 u.s.r. różni się od obowiązków nabywcy względem dożywotnika, gdyż polega on na osobistym wykonywaniu czynności, które przekraczają standardowe obowiązki domowe względem osoby niepełnosprawnej. Jak wskazuje Małysa-Sulińska i Kawecka (2023) „przesłanka pozytywna przyznania świadczenia pielęgnacyjnego nie zachodzi zatem, gdy osoba wnioskująca o to świadczenie pomaga osobie niepełnosprawnej, wykonując czynności takie, jak: sprzątanie, pranie, prasowanie, robienie zakupów, przygotowywanie posiłków, realizowanie recept, opłacanie rachunków, przygotowywanie opału, załatwianie spraw urzędowych, pomoc przy kąpielach, podawanie leków czy towarzyszenie w spacerach lub wizytach lekarskich, jak również dotrzymywanie towarzystwa oraz czytanie na głos książek. Taki zakres pomocy udzielanej osobie niepełnosprawnej nie wykracza bowiem poza standardowe obowiązki domowe, a więc nie uniemożliwia podjęcia zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej, chociażby w niepełnym wymiarze czasu pracy.

Istotą umowy o dożywocie jest zapewnienie dożywotniego utrzymania, w ramach którego m.in. nabywca może być zobowiązany do wykonywania standardowych obowiązków domowych względem dożywotnika. Przepisy nie wymagają, aby dożywotnik legitymował się orzeczeniem o niepełnosprawności. Ponadto cel alimentacyjny dożywocia nie polega na zaspokojeniu wszystkich potrzeb dożywotnika (w pełnym pakiecie). Dożywotnik może przecież realizować pewne wymagania życiowe z własnych źródeł i we własnym zakresie (Bieranowski, 2019). Natomiast, w przypadku choroby dożywotnika, wystarczy, że nabywca pokryje koszty jego pielęgnacji, co oznacza, że nie ma wówczas obowiązku świadczenia osobistej opieki.

5. Słusznie przyjął WSA w Białymstoku, iż z punktu widzenia regulacji art. 17 u.s.r. nie ma znaczenia, czy osoba sprawująca opiekę jest związana z osobą jej wymagającą jakąkolwiek umową cywilnoprawną, w tym umową o dożywocie, lecz to, czy należy ona do katalogu osób uprawnionych do świadczenia pielęgnacyjnego – zawartego w art. 17 ust. 1 lub 1a u.s.r. WSA wyjaśnił, że w przypadku, gdyby osoba ta była zobowiązana do opieki z tytułu umowy dożywocia i tą opiekę rzeczywiście świadczyła, nastąpiłaby idealna podmiotowa korelacja spełnienia wymagań ustawowych z należytych wykonywaniem obowiązków wynikających z umowy cywilnoprawnej. Jest to jednak sytuacja abstrakcyjna, której istnienia przepisy ustawy nie wymagają i która też nie zachodzi w głosowanym orzeczeniu.

Wskazać także należy, co zostało również zauważone w głosowanym orzeczeniu, że ustawodawca nie przewidział również dodatkowej przesłanki wykluczającej przyznanie świadczenia pielęgnacyjnego jednej z uprawnionych osób, w sytuacji, gdy inna osoba uprawniona, legitymuje się umową o dożywocie zawartą z osobą wymagającą opieki, ani też przesłanki uprawniającej w takim przypadku do uzyskania świadczenia,

pod warunkiem, że osoba zobowiązana z tej umowy się nie wywiązuje. Skoro taki stan prawny nie obowiązuje jednak w polskim porządku prawnym, to organy administracji w takim przypadku nie są uprawnione do badania, czy zobowiązany z tytułu dożywocia należycie wywiązuje się ze swoich obowiązków cywilnoprawnych.

Podzielając powyższe argumenty, warto zwrócić dodatkowo uwagę, że umowa dożywocia jest umową obligacyjną, co oznacza, że tworzy ona stosunek prawny o charakterze obligacyjnym, skuteczny tylko między jego stronami (*inter partes*, a nie *erga omnes*).² W konsekwencji, organy administracji publicznej nie mogą ingerować, ani w treść tego stosunku, ani w sposób jego wykonywania. Jedynie strony mogą kształtować, w tym rozwiązać, łączący je stosunek cywilnoprawny. Trafnie WSA wytknął organom administracji, że rozstrzygnięcie kwestii, czy brat skarżącej należycie wywiązuje się z postanowień umowy o dożywocie łączącej go z matką, nad którą skarżąca sprawuje stałą i długotrwałą opiekę, nie ma znaczenia w przedmiotowej sprawie. Zasadnie też Sąd zwraca uwagę, że jest to cywilnoprawna umowa obligacyjna łącząca dwa równorzędne podmioty prawa, a zatem organy administracji publicznej nie posiadają żadnych uprawnień do tego, aby badać, czy umowa o dożywocie jest należycie realizowana, ani też aby postulować jej zmianę, tym bardziej, że matka skarżącej nie chce występować do sądu o zmianę dożywocia na rentę płaconą przez syna, co oznacza, że akceptuje aktualny stan rzeczy.

Wojewódzki Sąd Administracyjny zgodził się z organem odwoławczym, że co do zasady finansowanie opieki sprawowanej nad dożywotnikiem przez osobę trzecią (tj. nie będącą stroną umowy o dożywocie), powinno leżeć po stronie zobowiązanego. Jednakże podkreślił, że w sytuacji gdy osoba trzecia, sprawująca tę opiekę nie podejmuje z tego powodu zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej oraz należy do kręgu podmiotów uprawnionych, to okoliczność ewentualnej partycypacji przez zobowiązanego w kosztach tej opieki (lub brak takiej partycypacji), nie ma znaczenia z punktu widzenia rozpatrzenia wniosku osoby trzeciej o ustalenie na jej rzecz prawa do świadczenia pielęgnacyjnego. Ewentualne roszczenia lub zastrzeżenia z tytułu nienależytego wykonywania umowy cywilnoprawnej, może podnosić jedynie druga jej strona.

6. Reasumując – uzasadniony jest pogląd wynikający z części merytorycznej uzasadnienia głosowanego wyroku WSA w Białymstoku, że zawarcie umowy o dożywocie między jedną z osób wymienionych w art. 17 ust. 1 pkt 4 ustawy o świadczeniach rodzinnych a osobą wymagającą opieki, nie ma wpływu na ocenę spełnienia przez inną z tych osób przesłanek uprawniających do świadczenia pielęgnacyjnego. Mając na względzie, że wnioskodawczyni należy do osób, których w pierwszej kolejności obciąża obowiązek alimentacyjny wobec matki, to o przyznaniu jej świadczenia pielęgnacyjnego decydować winno ustalenie, czy rzeczywiście sprawuje ona opiekę nad matką. Przepis art. 17 ust. 5 u.s.r. wymienia enumeratywnie przesłanki negatywne, których

zaistnienie powoduje, że świadczenie pielęgnacyjne nie przysługuje. Ustawodawca nie przewidział dodatkowej przesłanki wykluczającej przyznanie świadczenia pielęgnacyjnego jednej z uprawnionych osób, w sytuacji, gdy inna osoba uprawniona, legitymuje się umową o dożywocie zawartą z osobą wymagającą opieki. Nie było zatem podstaw w niniejszej sprawie do badania przez organy pomocowe alternatywnych sposobów zapewnienia matce wnioskodawczyni niezbędnej opieki, poprzez weryfikację sytuacji życiowej pozostałych osób zobowiązanych względem niej do alimentacji. Organ administracji publicznej, będąc związanym zasadą praworządności (art. 6 k.p.a.) powinien działać wyłącznie na podstawie obowiązujących przepisów prawa i w tym względzie nie posiada żadnych uprawnień, w tym w szczególności do kształtowania stosunku cywilnoprawnego czy wystąpienia z żądaniem zamiany uprawnień z umowy dożywocia na dożywotnią rentę.

7. Głosowane orzeczenie zapadło w stanie prawnym sprzed nowelizacji ustawy o świadczeniach rodzinnych, dokonanej ustawą z 7 lipca 2023 r. o świadczeniu wspierającym (Dz.U. z 2023 r., poz. 1429), która w art. 43 wprowadziła zmiany w ustawie o świadczeniach rodzinnych, w tym również w zakresie świadczenia pielęgnacyjnego. Z dniem 1 stycznia 2024 r. art. 17 u.s.r. uzyskał nową treść, wedle której prawo do świadczenia pielęgnacyjnego przysługuje określonym osobom, jeżeli sprawują one opiekę nad osobą w wieku do ukończenia 18. roku życia, legitymującą się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności albo orzeczeniem o niepełnosprawności łącznie ze wskazaniem: konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz konieczności stałego współudziału na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji. Ponadto wspomnianą nowelizacją ustawy rozszerzono krąg podmiotów uprawnionych do świadczenia pielęgnacyjnego oraz uchylono ust. 1a tego artykułu, określający przesłanki determinujące możliwość przyznania świadczenia pielęgnacyjnego osobie spokrewnionej z osobą wymagającą opieki w dalszym niż pierwszy stopień.

Jednocześnie w ustawie o świadczeniu wspierającym w rozdziale 7 zatytułowanym: „Przepisy przejściowe, dostosowujące i przepis końcowy” ustawodawca zawarł art. 63, który reguluje kwestie związane z wejściem w życie nowelizacji ustawy o świadczeniach rodzinnych i jej wpływu na sytuację, w których prawo do świadczenia pielęgnacyjnego powstało do dnia 31 grudnia 2023 r. Regulacja zawarta w art. 63 ust. 1 ustawy o świadczeniu wspierającym dopuściła możliwość stosowania już w czasie obowiązywania nowych przepisów o świadczeniu pielęgnacyjnym, a zatem od dnia 1 stycznia 2024 r. unormowań poprzednio obowiązujących stanowiąc, że jest to dopuszczalne wówczas, kiedy prawo do tego świadczenia powstało do dnia 31 grudnia 2023 r. Oznacza to, że w przypadku wniosku o świadczenie pielęgnacyjne złożonego przed dniem 1 stycznia 2024 r. organy administracji rozpatrując ten wniosek po 1 stycznia

2024 r. zobowiązane są ustalić i ocenić, czy wnioskodawca spełnia przesłanki do uzyskania świadczenia pielęgnacyjnego określone w przepisach u.ś.r. w brzmieniu obowiązującym do 31 grudnia 2023 r. (wyrok WSA w Gdańsku z 28 sierpnia 2024 r., II SA/Gd 266/24, LEX nr 3754992; wyrok WSA w Rzeszowie z 20 sierpnia 2024 r., II SA/Rz 549/24, LEX nr 3759076). Ponadto opiekun osoby niepełnosprawnej zachowuje prawo do świadczenia pielęgnacyjnego na zasadach obowiązujących do dnia 31 grudnia 2023 r. w przypadku otrzymania przez osobę, nad którą sprawują opiekę, nowego orzeczenia o niepełnosprawności lub stopniu niepełnosprawności. Wówczas konieczne jest spełnienie dwóch warunków łącznie: złożenie wniosku o nowe orzeczenie w terminie

3 miesięcy od dnia następującego po dniu, w którym poprzednie straciło ważność (upłynął okres, na jaki było przyznane) oraz złożenie wniosku o ustalenie prawa do odpowiedniego świadczenia w terminie 3 miesięcy od wydania nowego orzeczenia (Mrozek, Pawka-Nowak, 2023).

Ustawa o świadczeniu wspierającym zapewnia ochronę praw nabytych opiekunów osób niepełnosprawnych (Uścińska, 2023, s. 38), a zatem rozważania w niniejszej glosie pozostają aktualne ze względu na możliwość przyznania świadczenia pielęgnacyjnego na podstawie przepisów obowiązujących do dnia 31 grudnia 2023 r. w oparciu o art. 63 ustawy o świadczeniu wspierającym.

Przypisy/Notes

¹ Dalej w tekście jako: u.ś.r

² Zob. także Mularski, 2022; Skowrońska-Bocian, Warciński, 2021; Biały, 2018.

Bibliografia/References

- Biały, A. (2018). Komentarz do art. 908. W: M. Fras, M. Habdas (Red.), *Kodeks cywilny. Komentarz. Tom V. Zobowiązania. Część szczególna* (art. 765–921(16)), LEX/el.
- Bieranowski, A. (2019). Komentarz do art. 908. W: J. Ciszewski, P. Nazaruk (Red.), *Kodeks cywilny. Komentarz*, LEX/el.
- Lackoroński, B. (2016). Umowa o dożywocie (art. 908–916 k.c.) jako jedna z umów o funkcji alimentacyjnej w praktyce sądowej. *Prawo w Działaniu* (27), s. 7–73.
- Lackoroński, B. (2023). Komentarz do art. 908. W: K. Osajda (Red. serii), W. Borysiak (Red. tomu), *Kodeks cywilny. Komentarz*. Legalis/el.
- Małysa-Sulińska, K., Kawecka, A. (2023). Komentarz do art. 17. W: P. Kledzik, P. Lisowski, M. Mączyński, A. Ostapski, J. Sapeta, K. Małysa-Sulińska, A. Kawecka, *Świadczenia rodzinne. Komentarz*, LEX/el.
- Mrozek, P., Pawka-Nowak, E. (2023). Świadczenia rodzinne. Legalis/el.
- Mularski, K. (2022). Komentarz do art. 908. W: M. Gutowski (Red.), *Kodeks cywilny. Tom III. Komentarz. Art. 627–1088*. Legalis/el.
- Niezbecka, E. (2014). Komentarz do art. 908. W: A. Kidyba (Red.), *Kodeks cywilny. Komentarz. Tom III. Zobowiązania – część szczególna*, wyd. II. LEX/el.
- Skowrońska-Bocian, E., Warciński, M. (2021). Komentarz do art. 908. W: K. Pietrzykowski (Red.), *Kodeks cywilny. T II. Komentarz. Art. 450–1088. Przepisy wprowadzające*. Legalis/el.
- Tomczyk, A. (2020). *Skutki cywilnoprawne naruszenia norm moralnych między osobami bliskimi*. C.H. Beck.
- Uścińska, G. (2023). Nowe rozwiązanie wspierające osoby z niepełnosprawnościami – ustawa z 7 lipca 2023 r. o świadczeniu wspierającym, *Praca i Zabezpieczenie Społeczne* (12), s. 33–39. DOI: 10.33226/0032-6186.2023.12.5

Adrianna Szczechowicz-Raś, doktor nauk prawnych, radca prawny, adiunkt na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie. Rzecznik Dyscyplinarny do Spraw Studentów.

Adrianna Szczechowicz-Raś, Doctor in Law, legal counsel, assistant professor at the Faculty of Law and Administration of the University of Warmia and Mazury in Olsztyn, Disciplinary Ombudsman for Student Affairs.

Księgarnia internetowa Polskiego Wydawnictwa Ekonomicznego
zaprasza na zakupy **z rabatem 15%**

www.pwe.com.pl

